

LAKIALOITE 45/2003 vp

Laki edustajanpalkkiosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Aloitteessa ehdotetaan edustajanpalkkiosta annettua lakia muutettavaksi niin, että eduskunnan palkkiotoimikunta tekee lopullisen päätöksen

kansanedustajalle eduskuntatyöstä maksettavan palkkion määrästä, eikä asiaa enää tuoda kansliatoimikunnan päätettäväksi.

YLEISPERUSTELUT

1 Palkkiotoimikunnan ja kansliatoimikunnan toimivalta

Edustajanpalkkiosta annetun lain (328/1947) 1 §:n 1 momentin (528/2000) mukaan kansanedustajille maksetaan edustajantoimen asianmukaisen hoitamisen vaatima palkkio. Edustajanpalkkioiden määrät vahvistaa eduskunnan kansliatoimikunta palkkiotoimikunnan ehdotuksen mukaisesti. Palkkiotoimikunnan puheenjohtajan ja kaksi muuta jäsentä, joista kukaan ei voi olla kansanedustaja tai eduskunnan virkamies, valitsee eduskunnan puhemiehistö neljäksi vuodeksi. Puheenjohtaja kutsuu toimikunnan koolle. Toimikunta on päätösvaltainen kaikkien jäsenten ollessa sen kokouksessa läsnä. Puhemiehistö voi antaa toimikunnan toimintaa koskevia täydentäviä määräyksiä.

Puhemiehistö nimitti 15 päivänä kesäkuuta 2000 eduskunnan palkkiotoimikuntaan puheenjohtajaksi ministeri Jaakko Iioniemen sekä jäseniksi varatuomari Jussi-Pekka Alasen ja oikeustieteen tohtori Pirkko K. Koskisen toimikaudek-

si, joka alkoi 15 päivänä kesäkuuta 2000 ja päättyi 14 päivänä kesäkuuta 2004.

Puhemiehistö antoi 15 päivänä kesäkuuta 2000 palkkiotoimikunnalle ohjeet, joissa todettiin laissa olevien seikkojen lisäksi seuraavaa: 1) Jos toimikunnan puheenjohtaja tai jäsen eroaa tai tulee esteelliseksi kesken toimikauden, puhemiehistö nimittää uuden puheenjohtajan tai jäsenen jäljellä olevaksi toimikaudeksi. 2) Toimikunta nimittää itselleen sihteerin. 3) Toimikunnan kulut maksetaan eduskunnan varoista. Puheenjohtajalle, jäsenille ja sihteerille maksetaan palkkio kohtuullisen laskun mukaan. 4) Toimikunnalla on oikeus saada edustajanpalkkion käsittelyssä tarvitsemansa viranomaisen hallussa olevat tiedot. Eduskunnan virastot antavat tarvittaessa virka-apua. Toimikunnalla on työssään oikeus kuulla asiantuntijoita. 5) Toimikunnan asiakirjat ovat julkisia siten kuin viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään. 6) Toimikunnan oli tehtävä syyskuussa 2000 maksettavista edustajanpalkkioista ehdo-

tuksensa kansliatoimikunnalle edeltävän elokuun 15 päivään mennessä. Ohje tuli voimaan heti, kun se oli annettu. Toimikunta otti sihteerikseen asianajaja Jouni Snellmanin.

Palkkiotoimikunta on tehnyt kaksi ehdotusta edustajanpalkkioista.

Palkkiotoimikunta teki ensimmäisen ehdotuksensa 15 päivänä elokuuta 2000, jossa se ensin ehdotti, että kansanedustajien palkkiot irtotetaan valtion palkkaluokista ja että kansanedustajille ei enää makseta lomarahaa eikä virkapalkkauksen mukaan määräytyviä ikälisiä. Toimikunta ehdotti, että 1 päivästä syyskuuta 2000 alkaen kansanedustajan palkkiona maksetaan kuukaudessa 27 000 markkaa (4 541,07 euroa), 12 vuotta palvelleille seniorikansanedustajille 29 000 markkaa (4 877,45 euroa) kuukaudessa; puhemiehenpalkkiona maksetaan 48 000 markkaa (8 073,02 euroa) kuukaudessa ja varapuhemiesten palkkiona 40 000 markkaa (6 727,52 euroa) kuukaudessa; valiokuntien puheenjohtajille maksetaan valiokunnasta riippuen 5 000 markan (840,94 euron) tai 3 000 markan (504,56 euron) lisäpalkkio kuukaudessa.

Kansliatoimikunta hyväksyi ehdotuksen 24 päivänä elokuuta 2000 ja päätti samalla, että milloin palkkio maksetaan vajaalta kalenterikuukaudelta, lasketaan kalenteripäivän palkkio jakamalla kuukausipalkkio kyseisen kuukauden kalenteripäivien lukumäärällä.

Palkkiotoimikunta teki toisen ehdotuksensa 6 päivänä kesäkuuta 2001 ja ehdotti, että eduskuntaryhmien puheenjohtajille maksetaan lisäpalkkiota seuraavasti: Jos eduskuntaryhmässä on 3—15 kansanedustajaa, puheenjohtajan lisäpalkkio olisi 3 000 markkaa (504,56 euroa) kuukaudessa. Jos kansanedustajia on 16 tai enemmän, puheenjohtajan lisäpalkkio olisi 5 000 markkaa (840,94 euroa) kuukaudessa. Lisäpalkkiota ei

maksettaisi yhden tai kahden edustajan eduskuntaryhmän puheenjohtajalle. Lisäksi toimikunta ehdotti, että valiokuntien jaostojen puheenjohtajille maksettaisiin 2 000 markan (336,38 euron) lisäpalkkio kuukaudessa, valtiovarainvaliokunnan verojaoston puheenjohtajalle 3 000 markan (504,56 euron) lisäpalkkio kuukaudessa.

Kansliatoimikunta hyväksyi ehdotuksen 19 päivänä kesäkuuta 2001 ja määräsi sen tulemaan voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2001. Palkkiot maksetaan todetun suuruisina edelleen.

Uudistuksen tavoitteena oli järjestelmä, jossa kansanedustajat eivät enää itse päättä palkkioistaan. Tosiasiallisesti tämä on toteutunut. Julkisudessa on kuitenkin pidetty esillä käsitystä, että eduskunta edelleen päättää kansanedustajien palkkioista. Tämä on johtunut siitä, että nykyisen järjestelmän mukaan kansliatoimikunta vahvistaa palkkiotoimikunnan ehdotuksen. Väärinkäsitysten välttämiseksi on tarkoituksenmukaista, että kansliatoimikunnan osuus päätöksenteosta poistetaan ja palkkiotoimikunnalle annetaan muodollisestikin lopullinen päätösvalta asiassa. Vastaavalla tavalla asia on järjestetty Islannissa ja Ruotsissa, joissa lopullisen päätöksen edustajanpalkkioista tekee parlamentin ulkopuolinen palkkiotoimikuntaa vastaava elin. Norjassa parlamentti vahvistaa palkkiokomission ehdotukset.

2 Säättämisyjärjestys

Lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä. Perustuslakivaliokunta on tutkinut vastaavan asian vuonna 2000, kun edustajanpalkkiosta annettua lakia muutettiin siten, että eduskunnan palkkiotoimikunta voitiin asettaa (PeVL 15/2000 vp — LA 61/2000 vp).

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 §. Pykälän 1 momentin toista virkettä ehdotetaan muutettavaksi niin, että kansliatoimikunnan osuus edustajanpalkkioiden vahvistamisesta poistetaan, jolloin palkkiotoimikunta saa täy-

den toimivallan päättää palkkioista. Muutoin momentti säilyisi nykyisen sisältöisenä.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

edustajanpalkkiosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan edustajanpalkkiosta 30 päivänä huhtikuuta 1947 annetun lain (328/1947) 1 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 528/2000, seuraavasti:

1 §

Kansanedustajille maksetaan edustajantoinen asianmukaisen hoitamisen vaatima palkkio. Edustajanpalkkioiden määrät vahvistaa eduskunnan palkkiotoimikunta. Palkkiotoimikunnan puheenjohtajan ja kaksi muuta jäsentä, joista kukaan ei voi olla kansanedustaja tai eduskunnan virkamies, valitsee eduskunnan puhemies neljäksi vuodeksi. Puheenjohtaja kut-

suu toimikunnan koolle. Toimikunta on päätösvaltainen kaikkien jäsenten ollessa sen kokouksessa läsnä. Puhemies voi antaa toimikunnan toimintaa koskevia täydentäviä määräyksiä.

Tämä laki tulee voimaan 15 päivänä kesäkuuta 2003.

Helsingissä 23 päivänä toukokuuta 2003

Timo Kalli /kesk
Jouni Backman /sd
Ben Zyskowitz /kok
Outi Ojala /vas

Satu Hassi /vihr
Christina Gestrin /r
Päivi Räsänen /kd
Raimo Vistbacka /ps